

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΙΚΑΡΟΣ

Κι ὁμως ἴδια πλασμένοι εἴμαστε ὅλοι μας :
γιὰ πέταγμα ἡ ψυχὴ μας λαχταρᾷ,
ὅταν μέσ' στὰ γαλάζια βάρη χάνεται
μ' ἓνα τρελλὸ σκοπὸ ὁ κορυδαλὸς
ἢ πάνω ἀπὸ ψηλὲς κορφές κι ἀπόκρημνες
ζυγίεται ὁ ἀετὸς με διάπλυτα φτερά,
καὶ πάνω ἀπὸ στεριές, πάνω ἀπὸ θάλασσες
πρὸς τὴν πατριδα τρέχει ὁ γερανός.
(Γκαίτε, Φάουστ).

κ τῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸν γήϊνον
κόσμον, τῆς ξηρᾶς, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ἀέρος, ὁ
ἄνθρωπος πλασθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ χώματος καὶ
ὔδατος, τῆς μὲν ξηρᾶς ἐγένετο κύριος εὐθύς ἀπὸ τῆς
δημιουργίας μὲ τὰς εὐλογίας μάλιστα τοῦ Παντοδύ-
νάμου, ὅστις ὡς πρώτην εὐχὴν εἰς τὸ νεόπλαστον
ἀνθρώπινον ζεῦγος ἔδωκεν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ
παράδειγμά του ἐξακολουθοῦν καὶ σήμερον νὰ δίδουν
οἱ ἱερεῖς εἰς τοὺς νεονύμφους «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε
καὶ κατακυριεύσατε τὴν γῆν». Τῆς θαλάσσης δὲν ἤρρησεν
ἐπίσης νὰ γίνῃ κύριος, ἀφ' οὗ τὸ ὕδωρ ἀπετέλει ἤδη
στοιχεῖον τῆς πλάσεώς του. Ἐπειτα δὲν ἦτο καὶ πολὺ
δύσκολον. Ὅ,τι ὁμως ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ἀπηγορευμένον,
ὑπῆρξεν ὁ οὐρανός, ἡ ἀποκλειστικὴ αὐτῆ κατοικία τῶν θεῶν
καὶ τοῦ πτερωτοῦ κόσμου. Ἄλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ὁ οὐρα-
νὸς μὲ τὰ ὕψη του καὶ τὰς ἐλευθέρους ἐκτάσεις του ἐξήπτε
πάντοτε τὸν πόθον καὶ διήγειρε τὴν φαντασίαν τοῦ ἀνθρώ-
που. Τοὺς ἰχθύς καὶ τὰ ζῶα τῆς ξηρᾶς ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε
τὰ ἐξήλευσε, πτερὰ ὁμως πάντοτε ἤθελε νὰ ἔχη.

Νά μουν πουλὶ νὰ πέταγα νὰ πήγαινα τοῦ ψήλου

λέγει τὸ δημοτικὸ τραγούδι καὶ ἐκφράζει ἓνα αἰώνιον πόθον τῆς ἀνθρωπότητος ὅλων τῶν χρόνων, τὸν ὁποῖον τόσον θαυμασιῶς ἐξέφρασεν ὁ μέγας Γκαίτε εἰς τοὺς ἀνωτέρω στίχους του.

Ὁ πόθος συχνὰ γεννᾷ τὰ ὄνειρα. Παράδειγμα χαριέστατον ὁ νεαρὸς Τιμόλαος τοῦ Λουκιανοῦ εἰς τὸν διάλογον, τὸν ἐπιγραφόμενον Πλοῖον ἢ Εὐχαί. Οὗτος μαζί με τοὺς ἄλλους μαγικοὺς δακτυλίους, τοὺς ὁποῖους ποθεῖ νὰ ἔχη, θέλει καὶ ἓνα διὰ νὰ δύναται νὰ πετᾷ καὶ φαντάζεται καὶ πλάττει ὄνειρα, τί θὰ ἤμποροῦσε νὰ κατορθώσῃ μετὰ τὰ πετάγματά του. Εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγρηγορούσης φαντασίας ὄνειρα πρόσθεσε τώρα καὶ τὰς πτήσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι σπάνιαι εἰς τὰ καθ' ὕπνους ὄνειρα, καὶ ἔχεις τὰ δύο στοιχεῖα, διὰ τῶν ὁποίων πολὺ ταχέως ἢ πτήσις εἰσηλθεν εἰς τὸν μυθολογικὸν τοῦ ἀνθρώπου κόσμον.

*
* *

Εἰς ὅλων τῶν λαῶν τὰ παραμύθια συχνότατοι εἶναι οἱ μάγοι, οἱ ὁποῖοι μαζί με ἄλλας θαυμασιὰς καὶ ποθητὰς διὰ τὸν ἀνθρώπον ιδιότητας ἔχουν καὶ τὴν δύναμιν νὰ πετοῦν ἄλλοτε ὡς πουλιά, ἄλλοτε ὡς σύννεφα καὶ ἄλλοτε καβάλλα πότε εἰς ἓνα ἄχυρο, πότε εἰς ἓνα καλάμι, εἰς μία βελόνα κτλ. Αὐταὶ εἶναι αἱ μᾶλλον πρωτόγονοι πτήσεις.

Βραδύτερον εἰς τὴν μυθολογίαν διαφόρων λαῶν κοντὰ εἰς ἄλλα μαγικὰ πράγματα μετὰ θαυμασίας ιδιότητας, μῆλα, καθρέφτες, χτένια, σκούφιες κτ., πλάττονται καὶ θαυμάσιοι πτερωτοὶ ἵπποι, ἢ ἄλλα ζῶα ἢ πράγματα, ὡς τάπητες, μανδύαι, πέδιλα κτ., μετὰ τὰ ὁποῖα οἱ ἥρωες ἢ καὶ κάθε ἀνθρώπος δύναται νὰ πετάξῃ.

Τὰ μαγικὰ ταῦτα πράγματα γίνονται μηχανικώτερα, ὅσον ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ὀριμάζει καὶ ὅσον περισσότερο ἀναπτύσσονται αἱ τεχνικαὶ δυνάμεις καὶ τὰ τεχνικὰ μέσα, μετὰ τὰ ὁποῖα πλέον ὁ ἀνθρώπος ἤμπορεῖ ἢ φαντάζεται ὅτι ἤμπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τι πρῶτα περιέμενε μόνον ἀπὸ τὴν μαγείαν. Εἶναι ἡ ἐποχὴ πού καὶ τὸ παραμῦθι ἀρχίζει νὰ

ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν μαγικὸν καὶ μυθολογικὸν καὶ νὰ καταβαίῃ σιγὰ σιγὰ πρὸς τὸν φανταστικὸν μὲν ἐπίσης, ἀλλ' ἀνθρωπινώτερον κόσμον τοῦ μυθιστορήματος. Οὕτως εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς μύθους ὁ πολυμήχανος Δαίδαλος, ἢ προσωποποιήσας αὐτὴ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπινοητικότητος κατ' ἀπομίμησιν τῶν πτηνῶν κατασκευάζει τὰ περίφημα πτερά του (εἰκ. 1). Εἰς τοὺς περὶ τὸν Ἀλέξανδρον μύθους, τοὺς ὁποίους εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἀντιπροσωπεύει ἡ γνωστὴ «φυλλάδα τοῦ Ἀλεξάνδρου», ὁ Μακεδὼν βασιλεὺς, ὅστις τὰ πάντα διὰ τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως καὶ ἐφευρετικότητος ἠρεύνησεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ θάλασση, θέλει νὰ ἐρευνήσῃ καὶ τὸν οὐρανόν. Συλλαβὼν λοιπὸν δύο ἐκ τῶν μεγίστων ὀρνέων τόπου τινὸς «προσέταξε», ὡς λέγει ὁ Ψευδοκαλλισθένης, μὴ φαγεῖν βρώματα μέχρι τριῶν ἡμερῶν τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ προσέταξε κατασκευασθῆναι ξύλον ὁμοίον ζυγῷ καὶ τοῦτο

Εἰκὼν 1.—Δαίδαλος καὶ Ἴκαρος.

προσδεθῆναι ἐν τοῖς τραχήλοις αὐτῶν. *Εἶτα* ἔλθων αὐτὸς ἐν μέσῳ τοῦ ζυγοῦ ἐκράτησε τὸ δόρυ ὡσεὶ πῆχυν τὸ μήκος, φάγον ἐπάνω ἤπαρ. *Εὐθὺς* οὖν ἀναπιάντα τὰ ὄρνεα τοῦ φαγεῖν τὸ ἥπαρ, ἀνῆλθε μετ' αὐτῶν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ ἀέρι εἰς ὕψος. Πάνυ δὲ ἔτρεμε διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ψυχρότητα τὴν ἐκ τῶν ὀρνέων ἐκείνων γεγεννημένην. *Εἶτ'* εὐθὺς συνανιᾶ αὐτὸν πετεινὸν ἀνθρωπόμορφον, καὶ λέγει αὐτῷ. «Ἀλέξανδρε, τὰ ἐπίγεια μὴ γινώσκων πῶς τὰ οὐράνια καταλαβεῖν ἐπιζητεῖς; ὑπόστρεψον οὖν διὰ τάχους ἐπὶ τὴν γῆν, μήπως ὀρνέοις τούτοις κατάβρωμα γενήσῃ. Καὶ πάλιν, φησί, πρόσχευε ἐπὶ τὴν γῆν κάτω». Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μετὰ

φόβου προσεΐχε, καὶ ἰδὸν εἶδεν ὅτι ὄφρις μέγας κύκλω, μέσον δὲ τοῦ ὄφρεως ἄλων. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ συναντήσας «Γινώσκεις τί ταῦτα; ἢ ἄλων ἐστὶν ὁ κόσμος, ὁ δὲ ὄφρις ἡ θάλασσα ἢ κυκλοῦσα τὴν γῆν.» Αὐτὸς δὲ ὑποσιτρέψας τῇ βουλῇ τῆς ἄνω προνοίας κατήλθεν ἐπὶ τὴν γῆν μακρόθεν τοῦ στρατοπέδου αὐτοῦ ὁδὸν ἡμερῶν ἐπτά».

Ὁ μῦθος οὗτος ἐγένετο κοινότατος κατὰ τὸν μεσαῖωνα, ἔχομεν δὲ καὶ ἀπεικόνισιν αὐτοῦ εἰς τὸ παρατιθέμενον γλυπτὸν ἔργον, ἀγνώστου προελεύσεως, ἐντετειχισμένον σήμερον εἰς τὸν Ἅγιον Μᾶρκον τῆς Βενετίας (εἰκ. 2). Ὁ αὐτὸς μῦθος

Εἰκὼν 2.—Ὁ Ἀλέξανδρος ἱπτάμενος.

ἐπαναλαμβάνεται σχεδὸν ὁμοιομόρφως καὶ εἰς τὸ «Βιβλίον τῶν βασιλέων» (Schachnameh) τοῦ Πέρσου ἐπικοῦ Ferdousi περὶ τοῦ βασιλέως Kei Kaous, οἱ δ' ἐρευνηταὶ ἀποδίδουν εἰς αὐτὸν ἐν γένει ἀνατολικὴν ἀρχήν. Καὶ τὸ ἀνάγλυφον ἀνταποκρίνεται μᾶλλον πρὸς τὴν περσικὴν περιγραφὴν ἢ τὴν τοῦ Καλλιस्थένους. Εἰς τὴν Ἀραβικὴν Χαλιμᾶν ὁ πολυμήχανος Σεββάχ ὁ θαλασσινὸς κατορθώνει νὰ πετάξῃ ἀναρπαζόμενος ὑπὸ ὀρνέων, εἰς τὸ αὐτὸ δὲ βιβλίον ἀπαντιᾶ καὶ περίφημος μηχανικὴ κασσέλα, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἦρος τῆς διηγήσεως Μαλέχ πετᾶ ὑπεράνω πόλεων καὶ

χωρῶν τεκμήριον πιθανώτατον πραγματικῶν μηχανικῶν προσπαθειῶν τῶν μεσαιωνικῶν Ἀράβων πρὸς πτήσιν, μίαν τῶν ὁποίων θέλομεν παρουσιάσει κατωτέρω. Τέλος καὶ εἰς ἄβυσσινιακὸν χειρόγραφον, ἐπιγραφόμενον «Ἡ δόξα τῶν βασιλέων» (τὴν ὑπόδειξιν ὀφείλω εἰς τὸν κ. Θρ. Ζωϊόπουλον) καὶ μεταφρασθὲν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Ἄγγλου αἰγυπτιολόγου Budge, ἀναφέρεται παράδοσις περὶ πλοίου, τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευάσει ὁ Σολομὼν μὲ τὴν σοφίαν του καὶ δωρήσει εἰς τὴν βασιλίσσαν τοῦ Σαββᾶ. Διὰ τούτου αὕτη ἡδύνατο νὰ διέλθῃ τὸν ἄερα.

* * *

Ἀπὸ τοῦ μύθου καὶ τῆς φαντασίας ὁ ἄνθρωπος, ὅπως συνήθως, δὲν ἤργησε νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς τὴν πραγματικὴν προσπάθειαν, νὰ ὑποτάξῃ καὶ τὸ βασιλεῖον τοῦ ἀέρος, τὸν ἀπηγορευμένον οὐρανόν.

Ἀπότολμη ἢ ἀνθρώπινη γενιὰ
ρίχεται στ' ἀσυχώρετα κι ἀνόσια.

(Ὅρατιος)

Ἦδη εἰς τὴν ἀρχαιότητα φαίνεται ὅτι δὲν ἔλειψαν ἀπὸ πειραι ἐξευρέσεως πτητικῶν μηχανῶν. Οὕτως ἀναφέρεται περὶ τοῦ γνωστοῦ φιλοσόφου Ἀρχύτα τοῦ Ταραντίνου ὅτι «φιλόσοφος καὶ μηχανικὸς ὢν ἐποίησε περιστερὰν ξυλίνην πετομένην, ἣτις, εἴποτε καθίσειεν, οὐκέτι ἀνίστατο. Μέχρι γὰρ τούτου». Δὲν ἦτο δὲ ἄγνωστος καὶ ἡ παρατήρησις, ὅτι ἡ ἀντίστασις τοῦ ἀέρος ἐπὶ εὐρείας ἐπιφανείας δύναται νὰ ἐπιβραδύνη τὴν πτώσιν. Οὕτως ὁ Πολύαινος ἀναφέρειν τὰ τῆς σατηρίας τοῦ Μεσσηνίου ἥρωος Ἀριστομένους, ὅτε ἐνεβλήθη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν εἰς βίραθρον, ἀποδίδει ταύτην εἰς τὴν ἀσπίδα του. «Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι, λέγει, κατενεχθέντες <γυμνοί> παραχορῆμα ἐτελεύτησαν· τοῦ δὲ Ἀριστομένουσ ἡ ἀσπίς ἐφελκομένη τὸν ἄερα, ἐλαφρῶς αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν κατήνεγκεν». Ὑπάρχουν δὲ καὶ οἱ νομιζόντες ὅτι καὶ τὸ ἀλεξίπτωτον δὲν ἦτο ἴσως ἄγνωστον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος πρέπει νὰ ἀνέλθωμεν μέχρι τοῦ Γ' αἰῶνος, διὰ νὰ εὐρωμεν πάλιν νέα δείγματα πτητικῶν προσπαθειῶν. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ὁ φιλόσοφος Ρογή-ρος Βάκων προσπαθεῖ νὰ δώσῃ περιγραφὴν πτητικῆς μηχανῆς, ἣτις πάντοτε ἔμεινε φανταστική. Βραδύτερον κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ἔχομεν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς τῆς ἀεροπορίας τὸ πρῶτον θῦμα, τὸν μαθηματικὸν Dante, ὅστις κατεσκεύασε πτέρυγας καὶ ἐδοκίμασε νὰ πετάξῃ, ἀλλ' ἔπεσε καὶ ἔθραυσε τὰς κνήμας του. Κατὰ δὲ τὸν Γ' αἰῶνα τέλος ἔχομεν τὴν πρώτην περιγραφὴν τοῦ ἀλεξιπτώτου ὑπὸ τοῦ περιφήμου ζωγράφου Leonardo da Vinci. Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἱστορία τῶν ἀρχῶν τῆς ἀεροπορίας. Ἐκτοτε αἱ ἀεροπορικαὶ προσπάθειαι σὺν τῷ χρόνῳ πυκνοῦνται, πληθύνονται δὲ καὶ τὰ θύματα. Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι πλέον γνωστότερα καὶ προχειρότερα.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω γνωστὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχῶν τῆς ἀεροπορίας ἔχω νῦν νὰ προσθέσω μίαν ἀκόμη μεσαιωνικὴν προσπάθειαν, γενομένην ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ἐπὶ τοῦ βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ὑπὸ τινος Ἄραβος. Τὴν προσπάθειαν ταύτην, ἣτις ἔσχεν οἰκτρὸν τέλος, μᾶς ἀφηγεῖται ὁ ἱστορικός Νικήτας ὁ Χωνιάτης ὡς ἑξῆς. Διέτριβε τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλοξενούμενος ὑπὸ τοῦ Μανουὴλ ὁ Σουλτάνος τοῦ Ἰκονίου « καὶ ἵππων σταδιοδρομῶν ἀμίλλαις τὸν ὀφθαλμὸν καθειστίακεν, ὅτε καὶ τις ἀνὴρ τῆς Ἄραβος ἀπόγονος, ὡς μὲν ἐδόκει τὰ πρῶτα θαυματοποιός, ὡς δ' ὕστερον ἔδειξε, ταλάντατος ἀνθρώπων καὶ αὐτοέντης ἀντικρυς, ἐπὶ τὸν κατὰ τὸ θέατρον πύργον ἀναλάμενος, οὗ κάτωθεν μὲν αἱ τῶν ἐπὶ σταδίου θεόντων ἀφαιτηρίαι εἰς ἀνῆκας παραλλήλους κεχῆρασι, ἀνωθεν δ' ἵπποι χαλκήλατοι πεπήρασι πίσυρες χροσῶ ἠλειμμένοι, τοὺς αὐχένας ὑπόγυροι, ἀντιβλέποντες ἀλλήλοις καὶ δρόμον καμπιῆρος πνέοντες, διαπιῆναι τὸ στάδιον ἐπηγγέλλετο. Εἰσθήκει οὖν ὡς ἐφ' ὕσπληγγος τοῦ πύργου, ἡμφισμένοσ ποδηρέσιαιον εὐρέα χιτῶνα. Δευκὸς δὲ ἦν ὁ χιτῶν, λύγοι δὲ εἰς κύκλον περιαχθέντες ἐποίουν κολπῶδες τὸ ὄφασμα. Ἦν δὲ σκοπὸς τῷ Ἄραβῳ ὥσπερ ἰστίῳ ναῦς πτερωθῆναι τῷ πέπλῳ, ταῖς τούτου κοιλό-

τησι τοῦ πνεύματος ἐμφωλεύοντος. Πᾶς οὖν ἐπέστραπτο πρὸς αὐτὸν ὀφθαλμός, καὶ ἐμεδίᾳ τὸ θέατρον, καὶ πυκνὰ ἐκραύγαζον οἱ θεώμενοι «πέτασον, πέτασον», καὶ «ἕως τίνος αἴρεις, Σαρακηνέ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ταλαντεύων ἐκ τοῦ πύργου τὸν ἄνεμον». Βασιλεὺς δὲ πέμψας διεκώλυεν αὐτὸν τοῦ ὀρμήματος. Θεατῆς δ' ὢν τῶν δρωμένων καὶ σουλτάνος αὐτὸς ἐπ' ἀμφιβόλῳ τῷ ἀποτελέσματι ἀνεκλήκιέ τε καὶ ἐσεσῆρει, μετέωρος ὢν τὴν γνώμην καὶ δεδιὼς περὶ τῷ ὁμογενεῖ. Ὁ δὲ περιχάσκων τὸν ἄερα συγνὰ, καὶ τὸ πνεῦμα διακριβούμενος, τὰς τῶν θεατῶν ἐλπίδας ὑπέκλεπτε. Καὶ πολλὰκις διάρας τὰς χεῖρας καὶ σχηματίσας ταύτας ὡς πέρυγας εἰς κίνησιν πτήσεως ὑπεστείλατο, τὸ πνεῦμα μεταπεμπόμενος. Ἐπεὶ δὲ ποτε φορὸν παρεῖναι καὶ οὖριον ἐδέδοκτο, διατινᾶσσαι πτήρου δίκην, ἀεροβατεῖν οἰηθεῖς. Ἄλλ' ἦν οὐρανοδρόμος Ἰκάρου ἑλεεινότερος καὶ ὡς σῶμα κεντροβαρὲς χαμαιριφής, οὐχ ὡς κοῦφος ἱπιτάμενος· καὶ τέλος δὲ καταπεσὼν διέσρηξε τὴν ψυχὴν, γαστροκημίδας καὶ χεῖρας καὶ ὅσα τοῦ σώματος ὀστώδη διαθροβεῖς. Ἦν τοίνυν ὁ ἐκπετασμός οὗτος εἰς μωκίαν καὶ γέλωτα τῶν μετὰ τοῦ σουλτάνου Τούρκων τοῖς ἀστυπολίταις διαθρολούμενος, οὐδ' ἦν ἐπ' ἀγορᾶς ἀκαταγέλαστους αὐτοὺς παριέναι, τῶν ἀργυροκόπων ἀγοραίων τὰ τῶν τραπεζῶν διαφοφούντων σιδήρια. (Σημ. Καθὼς σήμερον κάμνουν εἰς τὰ Ἰωάννινα οἱ τσαρουχάδες.) Ὡς δ' ἠνωτίζετο ταῦτα ὁ βασιλεὺς, διεχεῖτο μὲν ὡς εἰκός, τὸ στωμύλον καὶ φιλοπαῖγμον τῶν ἐπὶ τῶν τριῶν εἰδῶς, σουλτάνῳ δὲ χαριζόμενος (κατὰ βραχὺ γὰρ τὴν τοῦ βαρβάρου ψυχὴν ὑπεισερχόμενα ἔδακνε τὰ βωμολοχεύματα) ἐπλάτιετο τὸν τὸ ἐκείνων ἐλευθερόστομον ἀναστέλλοντα.»

Ἡ προσπάθεια αὕτη εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς ἐφάνη ἀστεία, ὁ δὲ Ἄραβς ἐγλευάσθη ὡς θαυματοποιὸς ἦ, ὅπως ὁ δημιουργότερος κώδιξ ἔχει, ὡς παροφθαλμιστής, ἐνῶ προφανῶς πρόκειται περὶ σοβαρᾶς πράγματι ἀποπείρας ἐφαρμογῆς τοῦ ἀλεξιπτώτου, τοῦ ὁποίου κατόπιον τὴν πρώτην περιγραφὴν μᾶς ἔδωκεν ὁ Leonardo da Vinci. Δεικνύει δὲ ὅτι τοὺς Ἄραβας τοῦ Μέσου Αἰῶνος, τοὺς ζηλωτὰς τούτους καὶ συνεχιστὰς τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς

ἐπιστήμης καὶ μάλιστα τῆς μαθηματικῆς καὶ μηχανικῆς, ἀπασχόλησε σπουδαίως καὶ τὸ πρόβλημα τῆς πτήσεως, ἀπήχησιν δὲ τῶν πτητικῶν αὐτῶν προσπαθειῶν ἐν τῷ μύθῳ ἀποτελεῖ καὶ ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα μυθικὴ κασσέλα τῆς Χαλιμᾶς, ἣτις ἐκ τῶν αὐτῶν ἢ κάπως παλαιότερων χρόνων προέρχεται. Ἡ δὲ πληρεστέρα ἔρευνα τῶν μεσαιωνικῶν καὶ ἰδιά τῶν Ἀράβων συγγραφέων δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ καὶ ἄλλας τοιαύτας ἀποπείρας καὶ ἄλλα τῆς ἀνθρωπίνης τόλμης θύματα, τὰ ὁποῖα μὲ τὸ αἷμα τῶν προελείαναν τὸν δρόμον εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ οὐρανοῦ.

ΣΤΙΑΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Διευθυντὴς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου.

